

SÉNAT

Samedi 26 mai 1918

Chère bonne enfant,

J'aurais oublié de vous le dire
l'autre jour au cours. J'ai reçue
de Mademoiselle Catherine
une lettre de cordial accès, d'accueu
clignant, dans laquelle elle
m'annonce son prochain retour
à Paris.

Vous savez - ou vous ignorez peut-
être dans votre innocence univer-
selle que chaque professeur a ses
manies - ou ses habitudes, car il
y en oblige sur le récenit si même
de son enseignement. Les élèves
intermittents constituent un
troupeau qui se conceoit aisément
dans un cours suivi. Il faut sans
cesse veiller à ce que l'on a déjà dit,

3.

Mesdemoiselles de cette compagnie
toute s'élève, laquelle au bout
à l'heure de l'enseignement
tout à l'heure de l'heure de l'heure
et d'une idée. Pour adoucer
de nos colères, je prends sur
moi la responsabilité complète
de ce malaise pris. Ayez
sur tout en moi pleine
confiance. Vous comprenez bien
que, si je vous dis cela, c'est
pour le bien.

Comment faire tout le moins
dans le cas où il vous viendrait
quelque lettre de ce côté, ne
vous en troublé surtout pas,
il convient, au contraire, de
l'envoyer à Mme le Secrétaire.
Il est de toute évidence que
les affaires de la Banque Sotto

Santos qui l'élevé se fait des
comptes dans une institution
madame Sotto à l'heure
de l'heure, interroge les mots
de son discours obligé de revenir
en arrière à droite minable et
cela ne servait qu'à amuser
pour les autres.

Je ne pourrai pas les expliquer
tous cela. Je lui ai donc répondu par
une lettre fort civile dans laquelle
je lui annonçais, tout simplement,
que mon cours était terminé; mais
lui enlever tout avantage de
revenir.

Veuillez ne pas me démentir,
s'il venait à en être question
devant elle. C'est tout ce que
je vous demande. Je vous dé-
mande autre chose encore. Vous
qui êtes le commerce, le scrupule,
la candeur même, ne nous tour-

4,

et celle du cœur. Si elle ignorait, fort de ces mots qui ne se mêlent pas et ne laissaient de correspondre l'un avec l'autre.

J'ai bien bien des choses ce jour-ci. Je sens tout le mal mesquain et l'ordre court à la suite de la mort de mon pauvre fils, a dû me faire 17 ans. C'est à contrecourant que j'aurai. Il n'y a pas deux à coûter de se dévouer pleinement dans les contraires. Cette petite chose fait pour moi un oasis au milieu d'un désert aride et sec, mais un véritable havre. Je crois toujours que Dieu nous voit mercredi 30 juillet 1874 et voici quelle sera celle et bonne enfant, de toute ma profonde amitié.

Jean Pradier

ΓΕΡΟΥΣΙΑ

Σάββατο, 26 Μαΐου 1917

Αγαπητό μου καλό παιδί,

Ξέχασα να σας το πω αυτό τις προάλλες στο μάθημα. Έλαβα από τη δεσποινίδα Κατσίμπαλη μια συλλυπητήρια επιστολή, παρεμπιπτόντως γοητευτική, στην οποία μου ανακοινώνει την επικείμενη επιστροφή της στο Παρίσι.

Γνωρίζετε, ή ίσως αγνοείτε μέσα στην καθολική αθωότητά σας, ότι κάθε καθηγητής έχει τις εμμονές του, ή τις συνήθειές του, επειδή τον υποχρεώνουν σε αυτό οι ίδιες οι ανάγκες της διδασκαλίας του. Οι μαθητές περιοδικής φοίτησης αποτελούν ένα πρόβλημα που γίνεται εύκολα αντιληπτό σε ένα συνεχές μάθημα. Πρέπει να επαναλαμβάνουμε διαρκώς αυτά που έχουμε ήδη πει, διαφορετικά ο μαθητής δεν μπορεί να τα καταλάβει μετά από μια περίοδο διακοπής. Η δεσποινίς Σοσσό (Sosso) – αν δεν κάνω λάθος – διέκοψε αρκετά. Έτσι, θα έπρεπε να επανέρχομαι στα προηγούμενα κάθε λεπτό, και αυτό δεν θα ήταν πολύ διασκεδαστικό για τους άλλους.

Δεν μπορούσα να της τα εξηγήσω όλα αυτά. Έτσι της έγραψα μια πολύ πολιτισμένη επιστολή, στην οποία της έλεγα απλώς ότι το μάθημά μου είχε τελειώσει, για να αποτρέψω κάθε επιθυμία της να επιστρέψει.

Σας παρακαλώ να μη με διαψεύσετε αν το ζήτημα συζητηθεί μπροστά της. Μόνο αυτό ζητώ από σας. Σας ζητώ και κάτι άλλο: εσείς, που είστε η ευσυνειδησία, η εντιμότητα, η αγνότητα η ίδια, μην στενοχωρηθείτε γι' αυτή την πολύ ιδιαίτερη συνενοχή, η οποία είναι όλη προς τιμήν της διδασκαλίας, όλη προς τιμήν της Ελλάδος και μιας Ιδέας. Για να τελειώσω με το να σας ηρεμήσω, αναλαμβάνω πλήρως την ευθύνη γι' αυτό το ευσεβές ψέμα. Πάνω απ' όλα, έχετε πλήρη εμπιστοσύνη σε μένα. Καταλαβαίνετε καλά ότι για να σας το λέω αυτό, είναι για καλό σκοπό.

Καθώς όλα πρέπει να προβλεφθούν, σε περίπτωση που λάβετε κάποια επιστολή από αυτή την πλευρά, μην ανησυχείτε γι' αυτό και, αντιθέτως, διατηρήστε την γαλήνη της καλής σας ανάμνησης. Είναι απολύτως σαφές ότι οι υποθέσεις της καλής Σοσσό (Sosso) και εκείνες του μαθήματος, τις οποίες αυτή αγνοεί, είναι δύο κόσμοι που δεν αναμειγνύονται και δεν μπορούν να συγχέονται μεταξύ τους.

Έχω πολλές ταλαιπωρίες αυτές τις μέρες. Οι άνθρωποι είναι μικρόψυχοι και κοντόφθαλμοι. Μετά το θάνατο του καημένου του γιου μου, θα έπρεπε να είχαν διευρυνθεί. Συμβαίνει το αντίθετο. Αναγκάζομαι να κάνω τα μαθήματα πρωταρχικής ανάγκης και να αντιμετωπίζω τις αντιξότητες. Αυτό το μικρό γράμμα ήταν μια όαση για μένα στη μέση μιας άγονης ερήμου, και σας ευχαριστώ γι' αυτό. Εξακολουθώ να σας υπολογίζω σταθερά για την Τετάρτη 20 του μηνός στην κανονική ώρα, και σας διαβεβαιώνω εδώ, αγαπητό μου καλό παιδί, για όλη τη βαθιά μου φιλία.

Γιάννης Ψυχάρης

